

Vårt Luftvärn

Luftvärnets Befälsutbildningsförbunds tidskrift

Nr 3 • Årgång 81 • 2021

Luftvärnets Befälsutbildningsförbund

Shlstedtskatan 7 / 1310
115 28 STOCKHOLM

E-post: exp@luftvarn.se
Internet: www.luftvarn.se
Facebook: [Svenskt Luftvärn](#)

Kansli

Tfn 08-664 71 89

Väddö Kursgård Lvbyn AB

Ytterskär 2, 764 92 VÄDDÖ
E-post: info@vaddokursgard.se
Internet: www.vaddokursgard.se

Bokningsansvarig

Magdalena Mayer
Tfn 0176-542 19

Vårt Luftvärn

PRV utgivningsbevis nr 1678

E-post: exp@luftvarn.se
Ansvarig utgivare Per-Olov Lisén
Tfn mobil 0790-46 16 83

Redaktör

Björn Kagger
E-post: bjorn.kagger@luftvarn.se

Medlemskap

Avgift 40 kr per år, ständigt medlemskap 500 kr.
Betalas till plusgiro 598 88-8, alternativt till
bankgiro 966-1497.

Avgift för medlemmar i
Stockholms Luftvärnsförenings Skytteklubb och
Roslagens Hemvärnsförening betalas av
respektive förening.

Innehåll nr 3 år 2021

Hundra år av luftvärn	s 3
ULv rekrytering 21 augusti.....	s 4
Meddelande om stämma 2022	s 4
Instr.kurs luftshot och motåtgärder.....	s 5
ULv höstaktiviteter 2021	s 6
Stämma och funktionärer 2021	s 6
Lv-förbundets stipendier utdelade	s 7
Teknisk knockout när Azerbajdzjan vann kontaktlös luftoperation	s 8
Lv 6 växer så det knakar.....	s 12
Luftvärnsdag i Stockholm.....	s 14
Dagskurs, luftshot och motåtgärder ...	s 16
Samövning Lv och Fv	s 17
ULv på sommarkurs	s 21
Väddö Kursgård.....	s 22
Aktiviteter hösten 2021	s 24

Omslaget:

Patrullrobot Orbiter-1K med optisk
målsökare och 2–10 kilos stridsdel.
Foto: Aeronautics. Se artikel på sid 8.

Tryck: Affärstryckeriet, Norrtälje

Hundra år av luftvärn

Per-Olov Lisén – förbundsordförande

Så har det återigen bevisats – luftvärn kan vara helt krigsavgörande. Jag tänker på den senaste sammanstötningen i den långa konflikten mellan Israel och Palestina. Oavsett hur man ser på själva konflikten så har Israels luftvärnssystem Iron Dome varit mycket effektivt att skydda befolkningscentra i Israel genom att bekämpa palestinska missiler.

Omvänt så har den förmågan inte funnits i tillnärmelsevis samma utsträckning. Jag menar att just denna luftvärnsförmåga gett Israel betydande fördelar i konflikten. Sett ur det perspektivet är den snabba utvecklingen av det svenska luftvärnet fullt rimlig. Det har som bekant varit en extremt snabb omställning från att vara närmast nedläggningshotat till ”plattan i botten”, en omställning som nog har förundrat – och glatt – många av oss.

Sätter man detta i en historisk kontext syns utvecklingens vågrörelse. Utveckling – avveckling – och utveckling igen.

För hundra år sedan – 1921 - inleddes de första svenska försöken med luftvärn. Verksamheten var bl.a. förlagd till artillerikåren vid Karlsborg och var en konsekvens av den tredimensionella striden med ett rudimentärt flygvapen som utvecklats under första världskriget. Det fanns ett luftthot som behövde hanteras! Luftvärnet organiserades efter försvarsbeslutet 1925 först inom artilleriet.

Frivilligförsvaret har följt det svenska luftvärnet under hela dess resa – Luftvärnsförbundets föregångare bildades 1926 med major Carl Lovén som en betydande föregångsman. I takt med att luftvärnet

Per-Olov Lisén.

utvecklades så ökade behovet av frivilliga resurser. Ett lysande exempel på det är alla de frivilliga som stödde luftvärnet under andra världskriget, såväl i huvudstaden som på andra platser.

Under och efter andra världskriget blev luftthotet mer kvalificerat och mer komplext och det svenska luftvärnet utvecklades i paritet med denna nya hotbild. Luftvärnet blev ju ett eget truppslag 1942, och växte fram till 1961 då vi hade inte mindre än sju luftvärnsregementen. Parallellt blomstrade det som skulle bli Luftvärnsförbundet och dess systerorganisationer över landet.

Denna magnifika uppbyggnad av det svenska luftvärnet planade så småningom ut för att förbytas till den nedmontering som inleddes på 1980-talet i och med nedläggningen av Lv 5 i Sundsvall. Den stora nedläggningen av luftvärnsförband skedde år 2000, och sedan 2005 är Luftvärnsregementen i Halmstad (Lv 6) det enda förband som blev kvar i och med avvecklingen av Norrlands luftvärnsskår.

För luftvärnets frivilliga blev det en tid av övervintring och sökande. Men samtidigt en tid när det blev viktigare än någonsin tidigare att stå upp för luftvärnet. Att följa vår övertygelse om att Sverige behöver ett starkt luftförsvar och ett starkt luftvärn. Att tala för detta, missionera, sprida budskapet. Lobbying om man så vill.

Och vändningen kom. Med besked. Nu är det istället full fart framåt som gäller för det svenska luftvärnet! Man måste ha stor respekt för de utmaningar en så snabb omställning innebär, särskilt när man samtidigt anskaffar kvalificerade luftvärnssystem och återinför värnpliktsutbildningen. Givetvis är det mycket glädjande att Sveriges luftvärn utvecklas mot en nivå som bättre står i paritet till lufthotet. Men vi ska också ägna en tanke åt alla dem som gör beundransvärda insatser för att få detta att fungera.

Man kan knappast se någon avmattning i

denna luftvärnssatsning. Snarare tvärtom. Över tid kan vi nog räkna med återigen flera utbildningsplattformar och ökad luftvärnsförmåga. Och då tänker jag inte enbart på de kvalificerade luftvärnssystem som anskaffas, utan också på luftvärnsförmågan i alla förband och den medvetenhet om lufthotet som behöver finnas i såväl militär som civil totalförsvarsplanering.

Här ser jag att de krafter som finns i frivilligförsvaret och Luftvärnsförbundet måste ta tillvara möjligheten att hjälpa till och bidra. Vi bidrar redan nu med våra kurser kring lufthot och motåtgärder, vi bidrar med vår ungdomsverksamhet, vi bidrar till försvarsupplysning kring luftvärn och luftförsvar. Vi kan inte minst bidra till folkförankringen kring luftvärnet. Ett lysande exempel på detta är den luftvärnsdag som genomförs den 2 oktober med mycket kvalificerade föreläsare. Du kan läsa mer om denna längre fram i detta nummer av Vårt Luftvärn.

ULv rekrytering i Norrtälje lördag 21 augusti

Ungdomar mellan 15 och 20 år som är intresserade av det militära försvaret inbjuds till information om Luftvärnsförbundets ungdomsavdelning ULv i Norrtälje lördagen den 21 augusti. Samling utanför f.d. vaken till Lv 3 kl 1100. Verksamheten slutar på samma plats ca kl 1300.

Ytterligare information och anmälningsblanketter utdelas vid förevisningen och finns hos ULv på Internet www.luftvarn.se/ulv. Du kan även kontakta oss via e-post ulv@luftvarn.se eller ringa till kurschefen ULv, Johan Valström på telefon 0703-265 873.

Välkommen!

Meddelande om förbundsstämma 2022

Luftvärnsförbundets ordinarie stämma 2022 avhålls preliminärt under mars månad i Stockholm. Motioner och förslag ska vara förbundskansliet tillhanda senast den 15 januari. Slutlig kallelse kommer i vinternumret av "Vårt Luftvärn".

Instruktörskurs i lufthot och motåtgärder

Lördagen den 11 – söndagen den 12 september 2021.

Luftvärnsförbundet har startat ett projekt för att höja krigsförbandens medvetenhet om lufthotet och vilka åtgärder som kan motverka detta. Det behövs fler instruktörer då efterfrågan från Hemvärnets förband har visat sig vara hög.

Nu behöver Luftvärnsförbundet ditt engagemang för att kunna stödja Hemvärnets behov av att kunna förstå och kunna motverka lufthotet. Målgruppen för denna instruktörskurs är du medlem som vill engagera dig för ett starkare försvar och kan tänka dig att utbilda Hemvärnsförband. Lufthotskursen ges under tre timmar vid något tillfälle per år i samband med Hemvärnets övningsserie eller vid annan utbildning, till exempel genom lokala Försvarsutbildningsföreningar.

Instruktörskursen innehåller utbildning om det moderna lufthotet som kan förväntas från en högteknologisk fiende, respektive vilka motåtgärder som kan vidtas för att undgå upptäckt och bekämpning. Kursen kommer beröra konfliktskalan från gråzon till krig. Kursledagarna kommer efter kursen att kunna utbilda i rollen som instruktör tillsammans med en kurschef.

Program i stort: Lördag: Genomgång av kursmaterialet *Lufthot och motåtgärder*, middag och lagutveckling. Söndag: Fördjupning och metoddiskussion.

Som blivande instruktör söker vi i första hand dig som har intresse för lufthot, taktik och utbildning. Du bör dock ha vana som lärare (trupputbildare), och vara villig att åta dig genomföranden av Luftvärnsförbundets kurskoncept vid minst något tillfälle per år under de närmaste åren. Militär grundutbildning är ett krav. Erfarenhet från Hemvärnet, luftvärnet och/eller officersutbildning är meriterande. Vill du ta med dig en kollega som uppfyller kraven, så anmäl detta till adressen nedan så kan personen beredas medlemskap vid antagning till kursen.

Helgkurs för blivande instruktörer 2021-09-11 – 12

Kursen genomförs vid Lv-förbundets kursgård på Vaddö (<https://www.vaddokursgard.se/>) från lördag till söndag. Inryckning sker på lördag kl 10 och kursen avslutas på söndag kl 13. För långväga kursdeltagare kan boende ordnas från fredag kväll. Luftvärnsförbundet står för resor, förplägnad och logi.

Skriftlig intresseanmälan att bli kurschef/instruktör, respektive att delta som elev 11–12/9, insänds senast den 1 september med e-post till: exp@luftvarn.se Anmälan ska innehålla namn och personnummer. Enkel meritförteckning och referenser ska bifogas av dig som aspirerar på att bli lokal kurschef/instruktör. Anmälan ska även innehålla eventuella begränsningar i kost (allergier). Besked om antagning, eller ej, ges med e-post efter hand dock senast den 2 september.

Välkommen med din ansökan!

Johan Jönsson. Överstelöjtnant/kurschef, konceptansvarig – styrelsemedlem i Luftvärnsförbundet.

ULv höstaktiviteter 2021

- 21 augusti: rekryteringsföreläsning vid Norrtälje FOS-hus.
- 31 augusti: kvällslektion för ULv äldre medlemmar i Norrtälje FOS-hus.
- 3–5 september: helgövning på Vaddö.
- 21 september: kvällslektion för ULv äldre medlemmar i Norrtälje FOS-hus.
- 1–3 oktober: helgövning på Vaddö.

- vecka 44 (höstlov): centrala kurser för äldre medlemmar med minst en ”romb”. Inbjudan och anmälan via ULv på Internet www.luftvarn.se/ulv.
- 2 november (höstlov): utlämning av personlig låneutrustning till nya medlemmar och möjlighet till persedelbyten för alla vid Försvarsmaktens förråd på plats e s o.
- 9 november: kvällslektion för ULv äldre medlemmar i Norrtälje FOS-hus.
- 12–14 november: helgövning på Vaddö eller vid Livgardet i Kungsängen.
- 11 december: terminsavslutning i Norrtälje eller Stockholm.

Datumen ovan är preliminära (bl.a. kan coronapandemin påverka) och ytterligare aktiviteter kan tillkomma. Information kommer som vanligt månadsvis i kursorder och finns också hos ULv på Internet: www.luftvarn.se/ulv

Förbundsstämma 2021

Överstelöjtnant Michael Reberg – förbundssekreterare.

Mats Lövdahl fick Lv-förbundets förtjänstmedalj i silver.
Foto: Christer Molander.

Förbundsstämman 2021 hölls lördagen den 13 mars. Detta år fick det ske med bild och

ljud via Zoom på internet p.g.a. pandemin och lockade 16 deltagare. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet och funktionärer valdes enligt nedan. Avslutningsvis kungjordes utmärkelser:

Lv-förbundets förtjänstmedalj i silver till Stefan Bratt, Mats Lövdahl (Lv 6 stabschef 2016–2020) och Peter Stavling. Svenska Försvarsutbildningsförbundets förtjänstmedalj i guld till Olle Madebrink.

Förbundsstyrelse

Per-Olov Lisén (förbundsordförande),
Christer Molander (vice förbundsordförande),
Michael Reberg (förbundssekreterare),

Anders Fransson (förbundskassör),
Stefan Bratt, Anders Ehrnborn, Johan
Huovinen, Johan Jönsson, Björn Kagger,
Lennart Lundberg, Ulf Moen,
Filip Scheynius.

Revisorer

Margareta Eriksson, John Fürstenbach,
Olle Madebrink (ersättare).

Valberedning

Johan Huovinen (ordförande),
Daniel Grip, Alexander Westman.

Samtliga förbundsfunctionärer nås via
Lv-kansliet eller med e-post enligt
principen:

fornamn.efternamn@luftvarn.se

Luftvärnsförbundet delade ut stipendier

Lv-förbundets vice förbundsordförande Christer Molander delar ut stipendier till Måns Lindmark och Jacob Vilhelmsson.
Foto: Carl Sjöstrand

Luftvärnsförbundets stipendier 2021 utdelades under sommaren till en anställd specialistofficer och två värnpliktiga befäl vid Luftvärnsregementet.

Sedan ett antal år tillbaka är det en tradition med stipendierna och de brukar överlämnas personligen av en styrelsemedlem från Luftvärnsförbundet under högtidliga former vid Lv 6. Luftvärnsförbundet beslutade att för 2021 dela ut sina stipendier till:

- översergent Liridon Ahmetgjekaj
- korpral Måns Lindmark
- korpral Jacob Vilhelmsson

Stipendierna väljs ut efter förslag och i samråd med regementet och fastställs av Luftvärnsförbundets styrelse.

Stipendierna är på 5000 kronor vardera och ska ges till chefer för strid mot luftmål.

Stipendierna delades ut till korpralerna den 16 juni. Utdelare var Luftvärnsförbundets vice förbundsordförande Christer Molander. Översergent Liridon Ahmetgjekaj fick sitt stipendium av regementschefen överste Mikael Beck vid regementets sommaravslutning samma vecka.

Luftvärnsförbundet gratulerar än en gång stipendiaterna.

Teknisk knockout när Azerbajdzjan gick vinnande ur kontaktlös luftoperation

Major Peter Sehlin – Luftvärnsregementet.

Nagorno-Karabach, offensiven 2020.

Artiklar om hotbilden mot luftvärnssystem har varit mindre belyst i Vårt Luftvärn under senare tid. Tack vare major Peter Sehlin, som i många år arbetat med att utvärdera lufthot vid Luftvärnsregementet, kan Vårt Luftvärn nu berätta om hur Azerbajdzjan vann på ”teknisk knockout” i samband med det andra kriget i provinsen Nagorno Karabach.

I östra Kaukasus ligger Azerbajdzjan mellan Georgien, Ryssland, Kaspiska havet, Iran och Armenien. Sydöstra delen av Azerbajdzjan består av Nagorno-Karabach (fritt översatt bergiga Karabach) befolkat av armenier. I övriga Azerbajdzjan bor den turkiska folkgruppen azer. Armenien har efter första Karabachkriget 1988–1994 kontrollerat Nagorno-Karabach med tunga förband.

Konfliktdynamiken i Kaukasus är intressant och väl värd att studera. Denna artikel

handlar dock om ensidig förmågeutveckling och snabbt skiftande militär balans.

2017 utropades armeniska republiken Artsakh i Nagorno-Karabach, en hårt kastad handske åt regeringen i Baku.

Schak matt

Den 27 september 2020 anföll Azerbajdzjan Artsakh. Efter förbekämpning startade huvudoffensiven den 6 oktober längs Aras dalen. Bara tre veckor senare nådde azerbajdzjanska förband staden Laçın med

Artikelförfattaren
major Peter Sehlin.
Foto: Stefan Bratt.

välriktad tung eld (se karta). Den livsviktiga bakre försörjningslinjen från Armenien var nu hotad. Azerbajdzjan avslutade med anfall mot centern och intog knutpunkten Şuşa nära Stepanakert, huvudstad i Artsakh – schack matt, Armenien kapitulerar med azerbajdzjanska villkor. Vi tittar lite närmare på konflikten ur ett luftförsvarsperspektiv.

Armeniska frontluftvärnet bestod av de ryska systemen Osa (SA-8), ZSU-23-4, Strela-10 (SA-13), 2K12 Kub (SA-6) samt diverse lätta, burna system. Ovanstående system är utvecklade för dueller mot äldre attackflyg eller attackhelikopter. Armenien saknar även kvalificerade sensorer i ett luftstridsnätverk, en förutsättning för robust luftförsvarsstrid.

Armeniska flygvapnet har fyra moderna stridsflygplan av typen SU-30SM (FLANKER-C), levererade under 2019. Ytträckande luftvärnssystem av typen S-300PS (SA-10B) kan bekämpa ballistiska mål och några nyanskaffade TOR-M2 (SA-15) finns för punktskydd i Armenien.

Kontaktlös luftstrid

Azerbajdzjans flygvapen har MiG-29S (FULCRUM-C) och några antika MiG-21 (FISHBED) för luftförsvar. Attackflygplan Su-25 (FROGFOOT) samt attackhelikopter Mi-35/Mi-24G (HIND) utgör attackförmågan men de har ingen kvalificerad beväpning eller skydd av telekrig för direkta dueller med luftvärn.

Azerbajdzjan behövde oskadliggöra luftförsvaret i operationen, men de saknade kvalificerade flygsystem som krävs för att ostraffat ge sig in i direkta dueller. De satsade istället på ett utvecklat koncept för Suppression of Enemy Air Defence, (SEAD). De valde den kontaktlösa luftstriden.

Patrullrobotar (Loitering munitions) är hybrider av UAV och attackrobot. De spelade en viktig roll. Patrullrobotar är autonoma men kan påverkas av operatör precis som UAV och attack sker genom dykning in i målet. Azerbajdzjan har flera modeller som är utvecklade i Israel, ett land som också är en trogen köpare av olja från Bakus oljefält.

IAI Harop.

Foto: IAI.

Den tyngre IAI Harop har sex timmars patrulltid, både optisk- och signalsökande målsökare samt 23 kilos stridsdel. De lättare Orbiter-1K (Aeronautics tillverkare) och Skystriker (Elbit) har optisk målsökare och 2–10 kilos stridsdel.

Antonov An-2 var lockbeten

Som lockbeten konverterades Antonov An-2 (COLT) till obemannade farkoster (UAV) efter kinesiska förebilden, Feihong-98. Azerbajdzjan flög flera UAV An-2 på låg höjd mot den armeniska fronten i obemannade Kamikazeuppdrag.

Beväpnad Baykar Bayraktar (TB-2).

Foto: Baykar.

Luftvärnet var därmed tvungna att öppna eld och blottade sig för patrullrobotarnas målsökare.

Azerbajdzjan har också värdefulla resurser i form av MALE UAV (medium-altitude long-endurance). Två Elbit Hermes 900 tillsammans med arvet av dryga dussinnet IAI Heron och Hermes 450 gav en kvalificerad och uthållig sensorförmåga dygnet runt. Azerbajdzjan har även ett antal taktiska UAV.

Från Turkiet levererades beväpnade MALE UAV Baykar Bayraktar (TB-2). TB-2 har fyra vapenbalkar för lätta precisionsvapen och bra sensorer. TB-2 gav därmed Azerbajdzjan förutsättningar att precisionsbekämpa mål från flyghöjder över 5 kilometer.

Det armeniska luftvärnet hade inte förmågan att framgångsrikt möta dessa hot. Frontluftvärnet SA-6/8/13 föll ofta själv offer vid dueller mot dykande patrullrobotar eller TB-2 som attackerade från högre höjd. En relativt potent och högrörlig SA-15 förstärkte i området men blev upptäckt av

UAV och bekämpades när den gick i skyddsställning. System SA-10B hade verkansvolym över området men tillfogades även det förluster.

Teknisk knockout

Azerbajdzjan tog i och med dessa taktiska manövrar och spetsiga investeringar under en fyra års period ett kliv från sovjetiskt 1980-tal in i nutiden och utsatte därmed Armenien för teknisk knockout.

När luftförsvaret marginaliserats i ett område följde målbeväpning av de armeniska förbanden. Beväpnade MALE UAV och patrullrobotar användes i samverkan med manöverenheter. Med kvalificerad UAV-spaning maximerades även effekten av en ansevärd mängd raket- och eldrörsartilleri.

Det är osäkert hur mycket Azerbajdzjan använde attackflyg Su-25 eller attackhelikopter Mi-35/Mi-24G. Speciellt attackhelikoptrar kom sannolikt till god nytta, men den låga förlustfrekvensen antyder att de undvikit direkta luftvärnsdueller.

Armenien kunde heller inte värna sina logistiklinjer eller reserver. Transporterna genomfördes företrädesvis i mörker vilket inte hindrade UAV med kvalificerade sensorer från att leda in tung artillerield eller utföra precisionsattacker mot dessa sårbara flöden. Armenien å sin sida sköt markrobotar mot den azerbajdzjanska oljeindustrin i försök att uppnå strategiska effekter.

Tung eldkraft i området

Blev då UAV den moderna representationen av det flygunderstödd Heinz Guderian åtnjutit i offensiven mot Frankrike 1941? Delvis, men det finns skillnader i kontext.

Stridsområdet för Karabachkriget är geografiskt begränsat, kuperat och kanaliserande, vilket talar för UAV som är mer uthålligt än flyg i ett mindre stridsområde. Flyg kan däremot snabbt verka över större ytor och med tyngre laster. Stridsområdet behärskades även till stora delar av artilleri så tung eldkraft fanns tillgänglig i Karabach till skillnad från i offensiven 1941.

Överlägsen lägesuppfattning

Exploateringen av luftförsvarets brister gav förutsättningarna. Överlägsen lägesuppfattning och målbekämpning med hög precision skapade övertaget som krävdes. I västvärlden sker detta oftast i kombination av bemannade och obemannade plattformar. Mången har sjungit TB-2 lovsång, förstärkta av azerbajdzjanska och turkiska informationskampanjer. Men precisionsbekämpning är inget nytt under solen. Den centrala frågan är snarare det armeniska luftförsvarets brister.

Det armeniska luftvärnet var optimerat mot attackflyg och helikoptrar beväpnade med attackvapen från 90-talet. Mot mer kvalificerade mål som signaturpassad UAV

på högre höjd, eller små stridsdelar fick de armeniska, äldre luftvärnssystemen låg eller ingen effekt. Att vinna duellen mot beväpnad MALE UAV är rimligt för luftvärn, men det krävs moderna och fullt höjdtäckande system.

Armenien saknar även kvalificerade sensorer i ett luftstridsnätverk, en förutsättning för robust luftförsvarsstrid.

Början på en ny trend

Små och relativt långsamma mål som patrullrobotar eller taktiska UAV är måltyper som kräver speciella koncept för luftförsvar med anpassade verkans- och skyddsformer. Analogt med introduktionen av Panzerfaust som infanteriets mängdvapen mot stridsvagn har på kort tid ett prisvärt och enkelt vapen introducerats som exploaterar det traditionella luftförsvarets sårbarheter. Patrullrobotar är i grunden ett mycket kort utvecklingssteg från en UAV. Vi har bara sett början på denna trend av utveckling.

Stridsrummet i luften har därmed inte bara blivit mer teknisk avancerat med kryssningsrobotar, ballistiska robotar och kvalificerat flyg med avancerade vapen i telestörd miljö. Utfallsrummet har även utökats nedåt mot flertalet enklare och kostnadseffektiva mål – förbruknings-UAV.

I luftförsvaret eftersträvas *full spectrum air defence*. Lämna inte synliga luckor för motståndaren att manövrera i.

Stor framtidsoptimism i Halmstad: Luftvärnsregementet växer så det knakar

Christer Molander – vice förbundsordförande.

Major Magnus Svensson visar var den nya luftvärnshallen kommer att byggas.

2021 och 2026.

Två centrala årtal för tre viktiga milstolpar för Luftvärnsregementet de närmaste åren. I somras återstartades utbildning av värnpliktiga KB-elever och senare i år överlämnas den första enheten luftvärnssystem 103 Patriot från FMV till armén och luftvärnet. År 2026 ska två likvärdiga luftvärnsbataljoner stå redo för insats.

Redan i dag märks den omfattande tillväxten på flera håll inom Halmstad Garnison. Nyligen placerades ett antal byggmöbler på regementsplanen då kasern två ska ROT-renoveras.

- Vi räknar med att om ett drygt år inleda bygget av regementets största infrastruktur-satsning i modern tid – den nya luftvärns-hallen som omfattar drygt 15 000 kvadratmeter och kommer att ligga i den riktningen. Stabschefen, major Magnus Svensson pekar västerut där vi står tillsammans vid utkanten till det som idag är stridsteknikfältet. Det pågår en liten rundtur för Luftvärnsförbundets besökare, Stefan Bratt och mig, Christer Molander, som

denna dag ges en uppdatering om vad som kommer att hända på regementet de närmaste åren. Samtidigt förs en dialog mellan förbundets och Lv 6 ledningar om vilket stöd som förbundet kan ge till regementet.

Dialogen har vi sedan flera år tillbaka men det är på senare år som våra diskussioner tagit ny fart då kontakten mellan regementet och förbundet inte var lika kontinuerlig som i dag. Vi inom Luftvärnsförbundet är mycket tacksamma för att regementet ser oss som en viktig part att samarbeta med. Regementschefen, överste Mikael Beck: -Jag är ganska ny i min roll som chef för regementet men har förstått av min

Stabschefen, regementschefen och Christer Molander.

företrädare, överste Anders Svensson, att relationen som vi har med Luftvärnsförbundet ska vårdas och även utvecklas. Det finns ett antal områden där jag ser att vi kan ha stor nytta av förbundets verksamhet, säger översten. Han fortsätter:

- Vår målbild är solklar. Den första januari 2026 ska regementschefen rapportera till chefen Insatsledningen att två identiska luftvärnsbataljoner beväpnade med eldenhet 98 och luftvärnssystem 103 är redo för insats eller som vi säger har full operational capability (FOC).

Det skulle gå att skriva en smärre uppsats om alla de åtgärder, investeringsuppdrag och utvecklingsprojekt som kommer att genomföras inom kasernområdet på Lv 6 under de kommande åren. Detta får Vårt Luftvärn återkomma till i senare artiklar.

Men, det är inte bara inom infrastrukturområdet som det händer mycket. Även inom ramen för personalförsörjning och kompetensutveckling är det stor aktivitet. Värnpliktsvolymen fortsätter att öka, planering pågår för att LvSS ska återta utbildningen av specialistofficerare i egen regi samtidigt som Luftvärnsbataljonen nu genomför den första omgången för pliktuttagna till kompanibefälsutbildning.

På en direkt önskan från regementschefen förklarade jag att förbundet också gärna deltar i rekryteringsaktiviteter. Regementschefen lade då fram ett önskemål om att Luftvärnsförbundet under hösten i samarbete med Soldathemmet träffar den aktuella kullen värnpliktiga, främst befälsuttagna och då presenterar vår verksamhet och förbundets syfte. Vi har inom förbundet med ljus och lycka sökt hitta framkomliga vägar för att arbeta aktivt med rekryteringsinsatser på regementet och nu har vi en sådan möjlighet, så detta ska vi inte missa.

Även förbundets ungdomsverksamhet ska dra nytta av den förbättrade relationen med regementet. I första hand handlar det om att instruktörer från ULv ges chansen att komma till Halmstad för att få en rejäl uppdatering om vilken materiel som används i dag och hur dessa system fungerar och samverkar med varandra.

Min bild är att det finns många goda uppslag för oss i förbundsstyrelsen att arbeta vidare med och förbundets relation till regementet kommer att bli än starkare.

Ett av förbundsstyrelsen möten planeras att senare i höst förläggas till Halmstad. Förbundet kommer också att ges möjlighet att delta i den högtidliga överlämningen av luftvärnssystem 103 i mitten av november. Luftvärnsförbundet tackar Lv 6 ledning för det positiva bemötandet och ser fram emot vårt fortsatta samarbete.

Anmäl dig redan nu att delta i Förbundets Luftvärnsdag!

Lördagen den 2 oktober 2021 kl 0930 - 1700

Nu är det dags igen! Lördagen den 2 oktober arrangerar Luftvärnsförbundet årets Luftvärnsdag. En dag som är full med ett antal högt kvalificerade föredrag. Eller vad sägs om Luftvärnsregementets nye chef, överste Mikael Beck och dessutom flygvapenchefen, generalmajor Carl-Johan Edström, som grädde på moset.

Fjölårets Luftvärnsdag förlagd till K 1:s lektions-salar, hade en klar påverkan av Coronapandemin och ett antal medlemmar valde aktivt att inte delta i dagen. Restriktioner som arrangörerna nu hoppas har slopats då, när detta skrivs, regeringen och Folkhälsomyndigheten redan har aviserat ett antal lättnader.

- Jag hoppas verkligen att det blir ”lapp på luckan” och att vi ökar antalet deltagare jämfört med fjölåret. Inte minst hoppas jag att ett antal reservofficerare tar chansen att lyssna på dessa föredrag som i allra högsta grad är aktuella. Vi har verkligen fått till ett bra och aktuellt program, säger en av arrangörerna, förbundsstyrelseledamoten Stefan Bratt till Vårt Luftvärn.

Största ombeväpningen i modern tid
Luftvärnsregementets chef, **överste Mikael Beck** inleder dagen med att beskriva hur regementet och luftvärnet i sin helhet nu håller på att genomföra den mest omfattande ombeväpningen i modern tid. Det händer

mycket på Lv 6 med bland annat amerikanska gästbesök och till senhösten tar regementet och armén emot det första Patriotbatteriet från FMV.

Överste Mikael Beck.

Foto: Stefan Bratt.

C Fv generalmajor Carl-Johan Edström.
Foto: Försvarsmakten.

Sedan informerar flygvapenchefen **generalmajor Carl-Johan Edström** om hur framtidens flygvapen kommer att utformas med tanke på de nya system som nu tillförs.

Major Peter Sehlin. Foto: Stefan Bratt.

Andra ämnen som kommer att behandlas är dagens och morgondagens lufthot. En av Luftvärnsregementets underrättelseexperter, **major Peter Sehlin** berättar om hur militära förmågor i luftarenan utgör en avgörande faktor för Rysslands nya doktrin om aktivt försvar.

Teknikutvecklingen ger en breddad hotbild med exponentiellt ökande luftfarkoster över hela operationsområdet där traditioner kan blandas med banbrytande innovationer.

Major Joakim Kämpe kommer att prata om vilka förmågor som krävs för ledning av strid mot luftmål kopplat till den tillförsel av ledningsförmåga som nu sker till de två luftvärnsbataljonerna.

Lennart Steen. Foto: Stefan Bratt.

AI i framtidens sensorsystem

Saab sensorexpert, **Lennart Steens** föredrag handlar om luftvärnets sensorutveckling. Lufthotet ur ett sensorperspektiv. Vilka teknologier och begränsningar krävs för att detektera, urskilja och tolka och vilken roll kan automation i form av artificiell intelligens (AI) spela för framtidens sensorsystem?

Lv-förbundet bekostar fika med smörgås vid ankomst, lunch och fika em. Medlemmar i Försvarsutbildarna, respektive närstående anhöriga som blir medlemmar, är välkomna att delta. Resor och eventuell logi genom den enskildes egen försorg och bekostnad. Antalet platser är begränsat. Vid platsbrist prioriteras Lvförbundets medlemmar, aktiva reservofficerare samt befäl i värnpliktsåldern med luftvärnsutbildning.

Ansökan senast fredag 17 september med e-post till exp@luftvarn.se (via telefon undanbeds). Ange för- & efternamn, personnummer och förbundstillhörighet samt önskemål (eller ej) om fika f.m., lunch och fika e.m. Respektive eventuella matallergier (motsv.). Besked om antagning (eller ej) med kompletterande detaljinformation ges med e-post senast onsdag 22 september.

Välkommen med din/er ansökan!

Stefan Bratt & Johan Jönsson, arrangörer & ledamöter i Luftvärnsförbundets styrelse.

Dagkurs om lufthot och motåtgärder

Lördagen den 13 november kl 10 – 15 vid K 1 Stockholm.

Hotet från luften har ökat. Ryssland och många andra högteknologiska aktörer disponerar kvalificerade flygande sensorer för spaning och målinmätning – liksom såväl beväpnade flygplan och helikoptrar som s.k. ”drönare”, kryssningsrobotar och ballistiska missiler.

Lufthotet och lämpliga motåtgärder mot detta måste *alla* svenska förband ha kännedom om och kunna hantera, såväl i strid som under övningar. Luftvärnsförbundet genomför kurser i ämnet. Främst för chefer i Hemvärnet och andra förband med annan huvuduppgift än luftvärn. Kurserna syftar främst till att ge grundläggande:

- Medvetenhet om det moderna hotet från luften i allmänhet och mot kvalificerade objekt i synnerhet vid försvar av Sverige mot en högteknologisk fiende.
- Kunskaper om de motåtgärder som kan och bör vidtas av förband med annan huvuduppgift än luftvärn.
- Färdighet att beakta skydd mot lufthot i planeringsarbete.

Se även sidan ”*Lufthot och motåtgärder*” hos Lv-förbundet på www.luftvarn.se

Lördagen den 13 november kl 10-15 genomförs en grundkurs vid K 1 på Lidingövägen 28 i Stockholm för Lv-förbundets egna medlemmar. Kursen är även öppen för medlemmar i andra förbund inom Försvarsutbildarna. Antalet deltagare är begränsat. Vid platsbrist prioriteras Lv-medlemmar och befäl i värnpliktsåldern (18–47 år). Lv-förbundet bjuder på kursavgiften och lunch. Resor och eventuell logi bekostas och bokas genom egen försorg.

Ansökan med e-post till exp@luftvarn.se senast den 29 oktober. Ansökan via telefon undanbeds. Ange namn, personnummer, e-adress, förbundstillhörighet och eventuell militär grad. **Besked om antagning (eller ej) ges med e-post i god tid innan aktuellt kursdatum.** OBS – giltig legitimation ska medföras vid kursen!

Välkommen med din ansökan!

Ulf Moen/kurschef – styrelsemedlem i Luftvärnsförbundet.

Viktig samövning för luftvärnet och flygvapnet Vi har dragit nyttiga erfarenheter och lärdomar

Kapten Stefan Bratt – styrelseledamot i Luftvärnsförbundet.

Nergrävd Eldenhet 98 med IRIS-T-robotar (Rb 98).

För första gången sedan värnplikten lades vilande för drygt tio år sedan har Luftvärnet och Flygvapnet samövat med sina respektive värnpliktskullar. Detta skedde när övning "Halmnäs" genomfördes i trakten av Halmstad samt området kring Skaraborgs Flygflottilj (F 7) utanför Lidköping.

En övning som för den mottagande flottiljen blev något av en "aha-upplevelse", konstaterar chefen för F 7, överste Malin Persson:

- Det stämmer. Vi har från vår horisont dragit ett antal viktiga erfarenheter då mitt förband inte är vana vid att öva tillsammans med andra förband i en större omfattning. Inte minst på hemmaplan och Halmnäs är de facto den första funktionsövningen som vi genomför för min kull av värnpliktiga, ca 80 soldater och befäl, förklarar flottiljchefen.

Överste Malin Persson, C F 7.

Robotersättning med robot 98 från Flygvapnets klargöringsenhet.

- Vi har också dragit flera nyttiga erfarenheter och lärdomar. Inte minst vikten av ledning när vi samverkar och agerar på ett annat förbands basområde. Min uppfattning är att vi har tagit stora kliv framåt och detta är en process som bara är i sin linda, konstaterar Luftvärnsregementets chef, överste Mikael Beck som ledde sin första slutövning för en kull av värnpliktiga.

Kvalificerade motståndare på mark och i luft

Under övningen agerade både den reducerade lv-bataljonen och flottiljens marksäkerhetsförband mot kvalificerade motståndare i form av fallskärmsjägare och jägarförband från K 3 i Karlsborg. Innästlingen gjordes i form av en mindre luftlandsättning som fallskärmsjägarna gjorde, enligt uppgift till Vårt Luftvärn.

Bataljonschefen, överstelöjtnant Sofia Westermark var också nöjd med hur förbandet genomförde övningen:

- Jag trodde faktiskt inte att bataljonen som helhet skulle komma så långt i sin utbildning och förmåga som blivit fallet. Jag är mycket stolt och tacksam över att ha fått förmånen

att följa dessa plutoner och kompaniers utveckling från noll till dagens förmåga. Vi har under Halmnäs sett prov på många olika moment där förbandschefer agerat och tagit initiativ för att inte tappa stridsvärde eller bekämpningsförmåga. Det bara rasslar till och det gör mig superstolt.

Överstelöjtnant Sofia Westermark, bataljonschef, Lv 6.

Tim Kalmer kontrollerar bandvagnspackningen.

Nedgrävd eldenhet 98

Ett exempel på denna initiativförmåga fick också Luftvärnsförbundets vice förbundsordförande, Christer Molander samt några till från förbundsstyrelsen se med egna ögon i utkanten av Rådbasen, en sidobas till huvudbasen. Där, i en nästan fyra meter djup grop stod en nedgrävd Eldenhet 98 beväpnad med sina IRIS-T (robot 98).

Förbundets besöksvärd, major Robert Trupp förklarar att skyddsförmågan ökar markant när en eldenhet grävs ned:

- Med misstanken om att förbandet verkar i en miljö där det finns innästlade motståndare i området kan upptäckten av våra eldenheter reduceras via denna typ av fältarbeten, förklarar Trupp.

Andra skarpa moment som genomfördes under övningen var robotsättning från flygvapnets klargöringsenhet med robot 98 samt en operativ transport av eldenhet 98 med Hercules (Tp 84) mellan Halmstad och Sätanäs.

- Detta innebär ett mer effektivt användande av våra resurser genom att IRIS-T kan flyttas mellan våra stridsflygplan och luftvärnets eldenheter, säger överste Malin Persson.

Nya kockinstruktörer

Några timmar senare, i anslutning till bataljonsstabens gruppering får Molander

Kockgruppchef Ebba Kinch samtalar med Christer Molander, vice förbundsordförande i Luftvärnsförbundet.

studera ytterligare en återtagen förmåga – fältkokgruppen.

Detta är den värnpliktiga kokgruppens andra slutövning sedan enheten återinfördes i luftvärnsbataljonen och denna gång har också regementet lyckats anställa två av gruppcheferna som kockinstruktörer:

- Detta är den andra kokgruppen vid kompaniet, förklarar stab- och trosskompaniets chef, Tom Brandelius innan en av gruppcheferna, Helsingborgs-tjejen Ebba Kinch tar över och berättar om gruppens resurser och förmågor under en kort rundtur bland grytor, diskbänkar och kökscontainer:

- Kokgruppen tillhör förnödenhetsplutonen och består idag av sex personer, varav samtliga har kockutbildning. Vi har kapacitet för att laga 180 portioner per mål, frukost. Lunch och middag, vilket räcker för att utspisa halva bataljonen. Vår arbetsfördelning är att två kockar svarar för passet matlagning, två man sköter disken, en packar portionerna samt en kock hanterar utrustningen och ser till att vi har vatten och att pannorna fungerar, berättar Kinch.

Anton Janicke lagar pasta i koket.

Matlagning var inte något hon funderade på att utföra under värnplikten utan det blev bara så:

- Visst, jag är intresserad av matlagning men att jag skulle verka som kock i det militära var nog inget som jag planerat i förväg. Jag nekar inte till att mitt intresse för mat och livsmedelshantering har växt rejält under denna tid. Inte minst när vi fick gå kockskolan i Karlskrona. Det var en väldigt rolig och intressant utbildning, säger Ebba och Sarah Odersjö nickar instämmande.

Påverkan av pandemin

Deras följebefäl och instruktör, löjtnant Lasse Larsson, med mångårig erfarenhet att utbilda kockar har tillfälligt lånats in till regementet då han gått i pension. Han uttrycker sin stora glädje över att kokgruppen åter ingår i bataljonens organisation:

- Det känns utmärkt för en gammal räv som mig även om vi generellt har haft svårt att rekrytera kockar till Försvarsmakten. Nu hoppas jag att dessa tjejer fortsätter att utbilda nya kockar under många år framåt. Vi ska inte glömma bort att det också tar tid, 2,5 år, för att få fram en fullgod instruktör då dessa måste genomföra specialistofficersutbildning samt bli godkända brukare.

Liksom det mesta av Försvarsmaktens verksamhet och även övriga samhället påverkade pandemin utformningen av "Halmnäs". I inledningen av övningen befann sig ett antal soldater i karantän i Halmstad men dessa kunde i övningens slutskede bussas upp till övningsområdet i Lidköping för att delta i de sista övningsmomenten.

Samtliga foton: Stefan Bratt.

ULv på sommarkurs

Bruno Björneheim - medlem i ULv

ULv-medlemmar vadar som en del av strapatsövningen under sommarkursen.

Foto: Johan Valström

ULvs verksamhet har begränsats och tidvis legat nere. Delvis tog man igen detta under en sommarkurs, som ULv höll en vecka under juni. Pausen i utbildningen berodde på restriktionerna under corona-pandemin. Här berättar en av medlemmarna om sina upplevelser.

Mitt namn är Bruno Björneheim och jag fyller 18 år i vinter. Hösten 2019 blev jag medlem i Luftvärnsförbundets ungdomsavdelning ULv efter att jag hade fått brev hem med inbjudan till rekryteringsdagen i Norrtälje på f.d. Lv 3 område. Under rekryteringsdagen blev jag snabbt intresserad och bestämde mig för att jag ville bli medlem. Jag tyckte redan från första övningen att verksamheten var intressant och utmanande. Jag fick min första romb (tidigare streck) hösten 2020, och min andra romb nu sommaren 2021. ULv har gett mig framtidsdrömmar inom Försvarsmakten och har fått mig att fundera på officersutbildningen.

Det senaste året har det av förklarliga skäl varit svårt att genomföra övningar med ULv, detta p.g.a. Covid-19. Verksamheten har stängt ner och öppnat upp i omgångar enligt beslut från Försvarsutbildarna. Under utbildningsåret 2020/2021 blev endast ordinarie övningar under september, oktober, april och maj av.

Under tiden när övningarna varit inställda har man saknat kamraterna och den goda sammanhållningen som verksamheten medför. När man har det jobbigt ute i fält känns det

skönt att veta att man har en kompis bredvid sig som har det lika tufft. Det går oftast mycket bättre och är mycket roligare att arbeta i grupp.

Det kändes därför väldigt bra när verksamheten återupptogs igen i april och vi fick träffa alla kamraterna och fortsätta utbildningen. Höjdpunkten på utbildningsåret var sommarkursen med ULv i mitten av juni. Kursens huvudtema var överlevnadsutbildning barmark med patrull- och terrängtjänst samt en avslutande "strapatsövning" under två av de fem dygnen. Vi fick därmed ta igen en del av det vi missat när verksamheten varit inställd. Övningen blev både rolig och tuff. Kämpigast var det förstås under strapatsövningen med tanke på fastan, den tryckande sommarvärmen och Vaddömyggen! Men alla 24 deltagare tog sig igenom strapatsen och sista dagen på kursen kunde vi stolt ta emot våra nya romber vid en avslutningsceremoni på stranden i Lv-byn.

Trots Covid-19 ordnade våra engagerade ledare så att vi fick ett bra år med en riktigt skön avslutning. Ett stort tack till ungdomsledarna och instruktörerna i ULv.

VÄDDÖ KURSGÅRD

Kurs och konferens i skärgårdsmiljö

KURS OCH KONFERENS 2022

Välkomna att boka kurs och konferens hos oss under säsongen 2022.
Vi öppnar boken för nästa år inom kort.

För medlemmar hos Luftvärnsförbundet erbjuds förmånliga avtalspriser.

Varmt välkomna!

Vaddö Kursgård Lv-byen
Ytterskär 2
764 92 VÄDDÖ

0176-542 19
info@vaddokursgard.se
www.vaddokursgard.se

Efter långsam start kommer hektiskt höst!

Magdalena Mayer – VD, Väddö Kursgård.

Pandemidimman börjar så sakteliga skingras och vi går mot andra tider, nya men ändå gamla tider. Efter en vår och försommar av låg beläggning och hårda restriktioner börjar läget ljusna. I skrivande stund har vi ett 40-tal glada bridgespelande gäster hos oss, de flesta i övre medelåldern som nu efter att samhället öppnas upp får ses och umgås igen.

Mycket har vi ställt om, tänkt nytt, gjort annorlunda och anpassat oss. Det fungerar bra för oss allra flesta i vardagen – digitala möten i mysbyxor eller kurs via Teams.

Gratulationshälsning till mamma eller farmor via videosamtal. Det mesta går att lösa med dagens teknik. Men känslan av att befinna sig på samma plats, uppleva samma saker och diskutera dagen tillsammans med andra över middagen är svår att ersätta med digitala medel.

Det gäller även kurs och konferens, såklart. Vi är så glada över att nu se att behovet av att ses fysiskt och genomföra kurser ökar och att intresset är stort. Vi går mot en välbokad höst

med både återkommande kurser och helt nya. Vi har lyckats att behålla personal trots låg beläggning och presenterade efter 2020 ett positivt resultat vilket är mycket glädjande.

Under vintern har vi totalrenoverat restaurang-köket till dagens standard samt gjort flertalet underhållsätgärder runt om på gården. Målning och renovering av bryggan samt en uppfräschning av lektionssalen Granö. Vi går mot hösten men samtidigt mot ljusare tider. Vi på gården är peppade och motiverade till att göra vårt bästa för att fortsätta leverera en bra upplevelse för våra gäster, att vara en självklar plats för kurs och att fortsätta utveckla och tänka framåt!

Luftvärnets Befälsutbildningsförbund
Sehlstedtsгатan 7 / 1310
115 28 STOCKHOLM

Vårt Luftvärn elektroniskt

Luftvärnsförbundet har beslutat att utöka utgivningen av "Vårt Luftvärn" med två binummer per år, som utsänds elektroniskt under kvartal 2 respektive 4. De omfattar främst inbjudan till våra aktiviteter. Binumren har en lägre ambitionsnivå än huvudnumren, som utges i kvartal 1 och 3. Redaktör för huvudnumren är Björn Kagger och för binumren Michael Reberg.

För att få dig tillsänt de elektroniska numren måste du anmäla din e-postadress till förbundskansliet via: exp@luftvarn.se

Luftvärnsförbundets Aktiviteter hösten 2021

ULv höstaktiviteter 2021

I Norrtälje, Vaddö, Livgardet.

21 augusti till 11 december

Mer info på sidan 6

Instr.kurs Lufthot och motåtgärder

Vaddö Kursgård, Vaddö.

11 till 12 september

Mer info på sidan 5

Luftvärnsdag

K 1, Lidingövägen 28, Stockholm.

2 oktober kl 0930 - 1700

Mer info på sidan 14

Dagskurs Lufthot och motåtgärder

K 1, Lidingövägen 28, Stockholm.

13 november kl 10 - 15

Mer info på sidan 16

Förbundsstämma 2022 och försvarsinfo

I Stockholm. Exakt tid och plats meddelas senare.

Under mars 2022.

Mer info på sidan 4

*Ja, ditt deltagande behövs!
Kom och trivs på våra aktiviteter.
Hjärtligt välkommen!*

*Senaste nytt, se vår hemsida
www.luftvarn.se*

och på Facebook "Svenskt Luftvärn."